

Profesor Tadeusz Paryjczak

– wspomnienia

17 lipca odszedł z naszego grona, a 24 lipca 2019 r. pożegnaliśmy na Cmentarzu Starym w Łodzi, Pana prof. dr. hab. inż. Tadeusza Paryjczaka, wybitnego uczonego, nauczyciela akademickiego, wieloletniego dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Łódzkiej.

Tadeusz Paryjczak urodził się 12 marca 1932 r. w Łopatynie. Dzieciństwo i wczesne lata szkolne spędził we Lwowie. Po wojnie, wraz z rodzicami, Michaliną i Władysławem, został przesiedlony do Łąncuta. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza w Łąncucie. Udział w zajęciach kółka chemicznego, prowadzonego przez prof. Kazimierza Domkę, rozbudził w młodym licealiście zainteresowanie chemią i pragnienie jej studiowania po ukończeniu liceum. Na wybór Politechniki Łódzkiej namówił Tadeusza, mieszkający w Łodzi, przyjaciel rodziny z czasów lwowskich ksiądz Wiktor Habich. Studia na Wydziale Chemicznym odbył w latach 1951-1956, uzyskując dyplom na kierunku Technologia Barwników. Jeszcze jako student w 1954 r. został zatrudniony w Katedrze Chemii Nieorganicznej. W pierwszym okresie działalności naukowej prof. Tadeusz Paryjczak zajmował się wpływem ultradźwięków na właściwości materiałów oraz przebieg reakcji chemicznej. W 1963 r. uzyskał stopień doktora nauk chemicznych za pracę pt.: „Sonochemiczne utlenianie niektórych związków nieorganicznych w atmosferze powietrza, tlenu, azotu i argonu”. Promotorem pracy była prof. dr Stanisława Witekowa. W latach 1965-1966 odbył staż naukowy w Moskiewskim Uniwersytecie Państwowym im. M.W. Łomonosowa. Pracował tam pod kierunkiem dwóch wybitnych uczonych – prof. Andrzeja Kiselewa – prekursora zastosowania chromatografii gazowej do badań oddziaływań gaz-ciało stałe oraz prof. Mikołaja Koboziewa – twórcy fundamentalnej w katalizie heterogenicznej teorii zespołów aktywnych. W 1970 r. odbył kolejny staż naukowy w Instytucie Katalizy w Nowosybirsku pod kierunkiem prof. Georgija Boreskova – światowej sławy specjalisty w dziedzinie katalizy – dzisiaj patrona uniwersytetu w Nowosybirsku. Kontakt z tak znakomitymi uczonymi ukształtował dalszą działalność naukową Profesora. Wprawdzie przedmiotem rozprawy habilitacyjnej ukończonej w 1970 r. były jeszcze badania właściwości tlenu glinowego otrzymanego z wodorotlenku wytrąco-

nego w polu ultradźwiękowym, ale w następnych latach skupił swoją uwagę na zagadnieniach adsorpcji i katalizy heterogenicznej, badanych przede wszystkim metodami wywodzącymi się z chromatografii gazowej. Szczegółowo przedstawił je w monografii pt.: „*Chromatografia gazowa w badaniach adsorpcji i katalizy*” (PWN 1975, 1986). Angielska edycja tej książki pt.: „*Gas Chromatography in Adsorption and Catalysis*”, wydana w dwóch oficynach (1986, Ellis Horwood Limited Publishers, Chichester oraz John Wiley and Sons – New York) została uznana za best-seller na naukowym rynku wydawniczym.

Uzyskanie statusu samodzielnego pracownika naukowego oraz zmiany organizacyjne w Politechnice Łódzkiej w 1970 r., umożliwiły Profesorowi stworzenie zespołu naukowego, który w uznaniu wysokiego poziomu prowadzonych badań zyskał po kilku latach zaszczytne miano „łódzkiej szkoły adsorpcji i katalizy”. Obszar zaintereso-

wań badawczych Profesora i Jego zespołu był szeroki i obejmował: charakteryzację nośnikowych katalizatorów metalicznych i bimetalicznych, głównie w aspekcie oddziaływań metal-nośnik, badania chemisorpcji wodoru, tlenu i tlenku węgla na metalach, opracowanie katalizatorów głębokiego odtleniania gazów obojętnych, wykorzystanie technik temperaturowo-programowanych w badaniach katalizatorów i nośników, badania metalicznych i tlenkowych katalizatorów reakcji chemicznych m.in. poliestryfikacji, utleniania propenu do akroleiny, metanizacji, utleniającego sprzęgania metanu, selektywnej redukcji aldehydów α,β -nienasyconych. Osiągnięcia naukowe zostały docenione. Prof. Tadeusz Paryjczak uzyskał w 1976 r. tytuł profesora nadzwyczajnego, a następnie w 1986 r. – profesora zwyczajnego.

Wieloletnia działalność dydaktyczna Profesora Tadeusza Paryjczaka zyskała Mu szacunek studentów, a także wywarła ogromny wpływ na profil kształcenia na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej. Dzięki Jego inicjatywie i konsekwencji w realizacji zamierzonego celu, oferta dydaktyczna wydziału poszerzyła się o kierunki technologii nieorganicznej, chemii i ochrony środowiska.

W 1971 r. Profesor wypromował swojego pierwszego doktora. Był nim dr inż. Roman Grzywina, który przedstawił pracę p.t.: „Badania nad katalizatorami bizmutowo-molibdenowymi i kobaltowo-molibdenowymi metodą chromatografii gazowej”. Po latach liczba wypromowanych przez Profesora doktorów wzrosła do 32.

Profesor Tadeusz Paryjczak położył wielkie zasługi w działalności organizacyjnej na rzecz macierzystego Wydziału Chemicznego Politechniki Łódzkiej. Przez 6 kadencji (1975-1981, 1984-1990, 1993-1999) pełnił funkcję dziekana. Profesor Juliusz Pernak, były dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Poznańskiej stwierdził, że był „najbardziej zasłużonym dziekanem ze wszystkich Wydziałów Chemicznych polskich uczelni”. Dzięki Jego inicjatywie i staraniom Wydział Chemiczny zyskał nowoczesną bibliotekę im. Prof. Osmana Achmatowicza, otwartą w marcu 2002 r. Przyczynił się także w wielkim stopniu do znaczącego wzrostu zaplecza badawczego wydziału, wspierając pozyskanie środków na zakup specjalistycznej aparatury naukowej: spektrometrów SIMS, ICP, NMR, Ramana, dyfraktometru monokrystalicznego i in. W latach 1975-2002 kierował, największym w uczelni, Instytutem Chemii Ogólnej i Ekologicznej. Przez 27 lat był członkiem Senatu Politechniki Łódzkiej.

Był także osobą znaną i bardzo cenioną w polskim środowisku naukowym i akademickim. Jak powiedział były dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej

Profesor Henryk Górecki: „Znamienną cechą Profesora jest aktywna działalność organizacyjna na rzecz rozwoju chemicznych środowisk naukowych i technicznych. Tej działalności z pewnością sprzyja autorytet, którego podstawą jest imponujący dorobek naukowy i dydaktyczny, ale również cechy osobowe”. Profesor Tadeusz Paryjczak był aktywnym członkiem: Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów (1991-2003), Komitetu Nauk Chemicznych PAN, Komisji Chromatograficznej PAN, rad redakcyjnych czasopism Chemik i Acta Chromatographica, Sekcji T09B Komitetu Badań Naukowych (1991-2003, w latach 2000-2003 przewodniczący), Rady Nauki w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2003-2008). Imponujący jest dorobek recenzencki Profesora. Był recenzentem 50 wniosków o nadanie tytułu profesora, 51 postępowań habilitacyjnych, 102 rozpraw doktorskich oraz 40 innych recenzji zleconych przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów. Tak częste powierzanie Mu recenzji świadczy o wysokim autorytecie i zaufaniu, jakim cieszył się w środowisku naukowym. Profesor Tadeusz Paryjczak otrzymał za swoją działalność najwyższe odznaczenia państwowe, w tym m.in. Krzyże Komandorski, Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Był laureatem Nagrody Naukowej Miasta Łodzi i posiadaczem Honorowej Odznaki Miasta Łodzi. Wysoko cenił nadany przez Komitet Chemii Analitycznej PAN Medal Andrzeja Waksmundzkiego oraz Medal im. Profesora Wojciecha Świętosławskiego – honorowe wyróżnienie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego. Był doktorem honoris causa Politechniki Szczecińskiej (2001) oraz Politechniki Łódzkiej (2006).

Profesor Tadeusz Paryjczak był nie tylko wybitnym naukowcem, nauczycielem akademickim i organizatorem życia naukowego. Był pogodnym i przyjaznym człowiekiem. Na Jego twarzy gościł najczęściej otwarty, życzliwy ludziom uśmiech. Kochał życie we wszystkich jego aspektach. Uwielbiał letni domek i pełną kwiatów działkę w Dobieszkowie, dalekie i bliskie podróże, literaturę autobiograficzną i historyczną. Miał wielkie oparcie w ukochanej żonie – Marii, urodzonej w Drohobyczu i mieszkającej po wojnie w Łańcucie, którą poznał na balu studenckim w Łodzi, i z którą spędził ponad 60 szczęśliwych lat oraz dzieciach Krzysztofie, Ewie i Iwonie, która po latach zastąpiła Go na stanowiskach dziekana wydziału i dyrektora instytutu.

Był dobrym i mądrym człowiekiem. Na zawsze pozostanie w naszych sercach i wdzięcznej pamięci.

Prof. dr hab. Jacek Rynkowski

